

Wat baat het ons of alle artsen tot een fonds worden toegelaten, indien wij niet door een krachtige vertegenwoordiging in het bestuur er ten allen tijde voor kunnen waken, dat de leden eerlijk, naar eigen keuze, over alle geneeskundigen verdeeld worden? Wat baat het ons of er een welstandsgrens is vastgesteld, indien het bestuur niet steeds nauwlettend toeziet, dat er streng de hand aan wordt gehouden? Wat baat ons een goede salarisregeling, indien een ledenbestuur en ledenvergadering de macht hebben deze te wijzigen?

Is het ideaal van de moderne beweging dan soms, om steeds door strijd zijn recht te krijgen; is het niet beter om geschillen te voorkomen door macht in het bestuur? Wat baat ons een scheidsgerecht, indien ons het leven zuur gemaakt wordt door telkens voor het gerecht geroepen te worden? Is het niet wijzer door krachtige vertegenwoordiging in het bestuur te zorgen, dat het optreden van het scheidsgerecht tot de groote zeldzaamheden behoort?

Collega BERDENIS VAN BERLEKOM heeft ons een slechten raad gegeven; de Nederlandsche geneesheeren zullen echter wel zoo wijs zijn zich te houden aan het wel overwogen advies van het hoofdbestuur, dat trouwens geheel gebaseerd is op met groote meerderheid van stemmen gedane uitspraken onzer Maatschappij.

Aan collega MIJNLIEFF wil ik nog even opmerken, dat het zich laat aanzien, dat de wet aldus wordt, dat de spoorwegfondsen, fondsen voor gemeentewerklieden en de zuivere doktersfondsen buiten de wettelijke regeling zullen vallen en het bindend besluit dus op hen niet van toepassing zal zijn. Wij zullen echter moeten afwachten, hoe het ontwerp uit de Tweede Kamer te voorschijn zal komen; maar toch zou ik hem nu reeds de vraag willen stellen: „Meent gij heusch, dat, indien de wet zoodanig werd, dat de spoorwegfondsen de geneeskundige behandeling moesten afscheiden van hun bestaande kassen en het bindend besluit dan van toepassing werd op de afdeling ziekenbehandeling, dat de spoorwegartsen dan voor de Maatschappij tot bevordering der geneeskunst zouden bedanken? Ik geloof, dat het spoorwegpersoneel dan kalm in verschillende fondsen zou worden ingedeeld en misschien hier en daar een eigen ziekenfonds zou worden opgericht, dat geheel aan onze wenschen voldoet.

En indien de maatschappijen een eigen ziekenfonds over het geheele land zouden willen aanhouden, zoudt gij dan denken, dat de spoorartsen hun tijdelijk eigenbelang zooveel hooger zouden stellen, dat zij niet zouden willen meewerken om onze billijke wenachen ook daar doorgevoerd te krijgen?

Dordrecht, 29 April 1912.

A. C. VAN BRUGGEN.

II.

Aan Collega J. J. BERDENIS VAN BERLEKOM.

Waarde Collega!

Als antwoord op uw ingezonden stuk in het laatste nummer van ons *Tijdschrift* ben ik zoo vrij u op het volgende attent te maken:

1°. De voorgestelde bindende besluiten gaan niet tegen het *ontwerp Ziektewet* in, zij zijn *aanvullingen* van dit ontwerp (de welstandsgrens uitgezonderd); zij bedoelen, dat de nieuw op te richten ziekenfondsen en die bestaande ziekenfondsen, welke erkenning zullen vragen, *behalve* aan de door de wet

gestelde eischen óók aan onze eischen, in de bindende besluiten genoemd, zullen moeten voldoen, willen wij er aan deelnemen.

2°. Als antwoord op de vraag, waarom voorkomen moet worden, dat de geneesheeren in het bestuur en de algemeene vergadering overstemd kunnen worden door de verzekerden alleen, verwijs ik u naar wat op bldz. 34 en 35 der handelingen der buitengewone algemeene vergadering, te Utrecht gehouden op Donderdag 22 Dec. 1910, door collega A. C. VAN BRUGGEN hierover is gezegd.

3°. Waar het u gaat, zooals het mij gegaan is, en misschien ook anderen uw opvatting mochten deelen, n. l. dat onze eisch omtrent het bestuur der ziekenfondsen ingaat tegen een „gezonde democratie” wil ik het maar noemen, meen ik goed te doen om uiteen te zetten, waarom ik hierover anders denk.

Het is niet, omdat ik *wantrouwen* heb tegen de „moderne beweging, welke de vereenigde arbeiders tot werkgevers maakt”. Immers deze „moderne werkgevers” zullen de eischen van ons „moderne arbeiders” kunnen billijken zij wenschen toch ook, dat in het bedrijf de arbeid de baas is en niet het kapitaal. Neen, maar wij zijn als ziekenfondsgeneesheeren volstrekt niet als arbeiders te beschouwen; want er wordt uit onzen arbeid geen meerwaarde gehaald door het kapitaal; zoo'n arbeidersziekenfonds is veel meer een vereeniging voor coöperatieven inkoop van onze persoonlijke diensten, waar onze Maatschappij min of meer tegenover staat als een „kartel”. Economisch is ons beroep te vergelijken — voor zoover wij geen ambtenaar, in dienst van publiekrechtelijke lichamen, halfambtenaar, zooals MIJNLIEFF meent bij de spoorwegen, arbeider (in dienst van winstbeoogende ziekenhuizen en sanatoria) zijn, of nog enkele andere uitzonderingsfuncties vervullen — met het beroep van kapper (deze levert ook persoonlijke diensten) en behoort het dus naar ik meen volgens de staathuishoudkunde bij den middenstand. Voorzichtigheid met uitdrukkingen als „arbeider”, staken e. a. is dan ook gewenscht. Van economisch standpunt is het daarom toelaatbaar, dat in de overeenkomst tusschen coöperatie en kartel beide lichamen evenveel te zeggen hebben, evenals in het bestuur dat voor een goede naleving dier overeenkomst zorgdraagt. Van het algemeene naar het bijzondere overgaande zou ik nog de volgende opmerkingen willen maken. Er zit voor de moderne arbeidersbeweging weinig opvoedends in het ziekenfondswezen. In het verleenen van de gewone geneeskundige hulp (ziekenhuis- en sanatoriumverpleging behoort eerder bij de *ziekenkas*) hangt zóóveel van het persoonlijk element af, dat met organisatie en reglementeering weinig te verbeteren valt en het verreweg het beste is, dat er zich zoo weinig mogelijk schuift tusschen zieke en arts, noch op papier in den vorm van reglementen, noch van personen in den vorm van bestuurders. Ik geloof ook niet, dat de moderne arbeidersbeweging zich over de *fondsen* zeer druk zal maken; over de *kassen*, dat is wat anders; en voor zooverre hun werkzaamheid hierin zich richt naar een verhooging van het peil van den algemeenen gezondheidstoestand, zullen zij onze Maatschappij zeker naast zich vinden, dit is in onze rapporten duidelijk genoeg uitgesproken.

Ofschoon het den schijn heeft, alsof ik mijn collega's een lesje in de staathuishoudkunde c. a. zou willen geven, heb ik gemeend deze opmerkingen niet onuitgesproken te moeten laten, nu collega BERDENIS VAN

BERLEKOM denkt, dat de voorstemmers voor het bindend besluit omtrent het bestuur der fondsen wantrouwen in de moderne arbeidersbeweging toonen te hebben. M.i. kunnen ook die geneesheeren, die volle vertrouwen in deze beweging hebben, gerust vóór dit bindend besluit stemmen.

Geloof mij, die dit stukje inzond, niet als uw plaatsvervanger in het hoofdbestuur, doch als gewoon lid onzer Maatschappij.

Loenen a. d. Vecht.

27 April 1912.

Hoogachtend,

Uw Dw.

L. L. POSTHUMA.

A. Z. A. EN HET ADRES DER GENEESK. VEREENIGING TOT BEVORDERING VAN HET ZIEKENHUISWEZEN.

Met verontwaardiging heeft de geneeskundige commissie van het Algemeen Ziekenfonds voor Amsterdam (A. Z. A.) kennis genomen van het adres, door de Geneesk. Vereeniging tot bevordering van het ziekenhuiswezen gericht tot den minister van landbouw, handel en nijverheid, voor zoover dit adres betrekking heeft op A. Z. A. 1). Wel zelden zal in een adres, gericht tot een minister der Kroon, door een vereeniging, die beter kon en moest weten, zulk een onjuiste voorstelling van feiten zijn gegeven.

A. Z. A., het *in Amsterdam* werkende ziekenfonds, is opgericht vóór alles als verzekeringsfonds tegen de kosten van medische, pharmaceutische, verloskundige, tandheelkundige hulp enz. Tot voor betrekkelijk korten tijd werd in Amsterdam van personen, behoorende tot de klasse der ziekenfondsleden, geen betaling gevorderd bij opneming in gemeentelijke of door de gemeente gesubsidieerde ziekenhuizen. Nooit is in Amsterdam aan eenig lid van een ziekenfonds opneming in een der bedoelde ziekenhuizen geweigerd, omdat de verpleging kosteloos zou geschieden. Welk nut zou het onder die omstandigheden hebben gehad, uit de voor een ander doel bijeengebrachte contributies der leden iets te betalen, wat hun gratis werd verleend?

Een tiental jaren geleden werd door den gemeenteraad bepaald, dat ook door minvermogenden naar gelang van hun inkomsten moest worden bijgedragen in de kosten van ziekenhuisverpleging. Ook onder deze nieuwe bepaling bleef een groot deel der ziekenfondsleden, door hun geringe inkomens, vrij van elke bijdrage; voor de overigen bedroeg deze *f* 0.25—*f* 0.50 per dag, slechts bij uitzondering hooger. De kosten voor hen, die wat bijdragen konden, waren dus werkelijk niet drukkend. Toch werd door A. Z. A. dadelijk een afzonderlijke afdeeling voor verzekering tegen de kosten van ziekenhuisverpleging (afdeeling D.) opgericht, welke eerst langzaam, later, toen de wet op het arbeidscontract in werking trad, sneller in ledenaantal toenam en over het jaar 1910 gemiddeld 760 personen telde. Van dezen werden er 31 in ziekenhuizen opgenomen en daarvoor werd, volgens contract met de gemeente, *f* 0.50 per dag en in het geheel de in het adres genoemde *f* 558.50 betaald, dat nu door zijn kleinheid effect moet maken tegenover het, overigens onjuiste, cijfer van 72000 leden en de somma van *f* 166000 en *f* 200000 aan geneesheeren en apothekers betaald; het is duidelijk, dat het hier niets mede te maken heeft. Al de overige leden van de afdeeling

1) Zie *Tijdschrift voor Geneeskunde* van 27 April, rubriek Binnenland, blz 1302.